

İlgili Kanun / Madde
6356 S. STK/11, 14

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2021/9588
Karar No. 2021/14728
Tarihi: 21.10.2021

- SENDİKA GENEL KURULU İPTAL DAVASI SÜRERKEN YENİ BİR GENEL KURUL YAPILMASININ DAVAYI KONUSUZ BIRAKMAYACAĞI
- SENDİKA ŞUBE GENEL KURULU İPTALİ DAVALARINDA ŞUBENİN DE TARAF GÖSTERİLMESİNİN GEREKTİĞİ

ÖZETİ: Belirtmek gerekir ki, sendikalar tarafından icra edilen her genel kurul birbirinden farklı hukuki neticeler doğurduğundan, yargılama sürecinin devamı sırasında yeni bir olağan genel kurulun icra edilmesi, eldeki davanın konusuz kalmasına sebebiyet vermez. Bu itibarla mahkemece, asıl ve birleşen davalarda genel kurulun iptali talebi bakımından olumlu yahut olumsuz bir hüküm tesisi gerekirken, yanılığılı değerlendirme ile yazılı şekilde karar verilmesi isabetsizdir.

Sendikalar hukukunda tüzel kişiliğin sadece sendika genel merkezlerine ait olması ve sendika şubelerinin tüzel kişiliğinin bulunmaması sebebiyle, sendika şubelerine dava yöneltilemeyeceği ifade edilebilir ise de, şube genel kurulunun iptali davaları söz konusu olduğunda konuya ihtiyatla yaklaşmakta zaruret bulunmaktadır.

Nitekim sendika şubelerinin anılan davada taraf olarak yer almaması, şubelerin haklarını yeterince savunamama sonucuna yol açabilmekte ve bu durum da 6100 sayılı Kanun'un 27 nci maddesinde ifade edilen hukuki dinlenilme hakkının ihlali neticesini doğurmaktadır. Şu halde, şube genel kurulunun iptali davalarında, sendika genel merkezi ile sendika şubesi arasında zorunlu dava arkadaşlığı bulunduğu ve

davanın, sendika genel merkezi yanında ilgili sendika şubesine de yöneltilmesi gerektiği kabul edilmelidir. Nitekim yerleşik Yargıtay uygulaması da bu yöndedir.

DAVA: Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, temyizden incelenmesi taraflar vekillerince istenilmekle, temyiz taleplerinin süresinde olduğu anlaşıldı. Dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Asıl ve birleşen davalarda davacılar vekilleri, davalı sendikanın 11.12.2016 tarihinde gerçekleştirilen ... Şubesi 19. olağan genel kurulunun seçim sonuçlarını etkileyecek ölçüde usulsüzlük olmasından dolayı iptaline ve dava sonuçlanıncaya kadar şube işlemlerini yerine getirmek, şubeyi yönetmek ve olası iptal kararının kesinleşmesinden sonra şubeyi olağan genel kurula götürmek için 6356 sayılı Kanununun 15. maddesinin 3. fıkrası gereğince şubeye bağlı işyerlerinde sendika üyesi 3 kişilik kayyım heyeti atanmasına, davalı sendikanın 14-15 Şubat 2015 tarihinde gerçekleştirilen 19. olağan genel kurulunda değiştirilmiş ve 15.03.2015 yürürlük tarihli Tüzüğü'nün Anayasa ve 6356 sayılı Kanuna aykırı hükümleri olan, madde 19/(a) “iş kolunda fiilen çalışıyor olmak”, madde 20/ (1.fıkra) “delegeler arasından”, madde 24/(a) “delegeler arasından”, madde 25/ (1.fıkra) “delegeler arasından”, madde 32 “delegeler arasından”, madde 36/(a) “delegeler arasından”, madde 37/ (1.fıkra) “delegeler arasından”, madde 39/ (1.fıkra) “şube başkanı adayları diledikleri takdirde ve ilgili seçim kuruluna onaylatmak şartıyla kendilerince tanzim edilecek oy pusulalarını kullanabilirler”, madde 39/ (3.fıkra) “delegeler” ibarelerinin iptaline karar verilmesine talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı sendika vekili, asıl ve birleşen davaların reddine karar verilmesini talep etmiştir.

İlk Derece Mahkemesi Kararının Özeti:

Mahkemece, davalı sendikanın iptale konu edilen anılan tüzük hükümlerinin sendika tarafından gerçekleştirilen 1-2 Aralık 2018 tarihli genel kurulda değiştirildiği, yine ... Şubesi'nin 11/12/2016 tarihli olağan genel kurulunun iptali istenmiş ise de 13/09/2020 tarihinde ... Şubesi olağan genel kurulunun yapıldığı ve seçim sonuçlarının kesinleştiği, böylelikle iptali istenilen hususlarda dava konusu kalmadığı gerekçesiyle “davanın esası hakkında karar verilmesine yer olmadığına” karar verilmiştir.

İstinaf Başvurusu:

İlk Derece Mahkemesinin kararına karşı, taraf vekilleri istinaf başvurusunda bulunmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesi Kararının Özeti:

Bölge Adliye Mahkemesince, İlk Derece Mahkemesi kararının usul ve esas yönünden hukuka uygun olduğu gerekçesiyle istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı, taraf vekilleri temyiz etmiştir.

Gerekçe:

6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 2/1-ğ maddesinde sendikalar “İşçilerin veya işverenlerin çalışma ilişkilerinde, ortak ekonomik ve sosyal hak ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek için en az yedi işçi veya işverenin bir araya gelerek bir işkolunda faaliyette bulunmak üzere oluşturdukları tüzel kişiliğe sahip kuruluşlar” olarak tanımlanmıştır. Anayasanın 51 inci maddesi de aynı doğrultudadır. Aynı maddenin son fıkrasında sendikaların yönetim ve işleyişlerinin demokrasi esaslarına aykırı olamayacağı vurgulanmıştır.

Genel kurul sendikaların iradesini yansıtan nihai karar organıdır. 6356 sayılı Kanun'un 9 uncu maddesinde, genel kurulun, sendika ve şubelerin zorunlu organlarından olduğu belirtilmiştir. Genel kurulun görev ve yetkileri aynı Kanun'un 11 inci maddesinde düzenlenmiş olup, maddeye göre sendika organlarının seçimi yetkisi de genel kuruldadır. Bu itibarla, sendikanın yönetim, denetim ve disiplin kurulu üyelerinin belirlendiği genel kurulların, demokratik esaslar doğrultusunda icra edilmesi, sendika içi demokrasinin gerçekleşmesi yönünden son derece önemlidir. Bu cümleden olarak, bir sendikanın demokratik yapıya sahip olup olmadığına ilişkin en somut ölçüler genel kurulun yapısı ve işleyişinde aranmalıdır (ŞAHLANAN, Fevzi: Sendikaların İşleyişinin Demokratik İlkelerine Uygunluğu, ... 1980, s.119).

Bu genel açıklamalar ışığında temyiz itirazları değerlendirilmelidir.

1-Asıl ve birleşen davalarda davacılar, davalı sendika ... Şubesinin 11/12/2016 tarihinde icra edilen şube genel kurulunun iptalini talep etmişlerdir.

Mahkemece 13/09/2020 tarihinde ... Şubesi olağan genel kurulunun yapıldığı ve seçim sonuçlarının kesinleştiği gerekçesiyle karar verilmesine yer olmadığına dair hüküm tesis edilmiş ise de, varılan sonuç hatalı olmuştur.

Belirtmek gerekir ki, sendikalar tarafından icra edilen her genel kurul birbirinden farklı hukuki neticeler doğurduğundan, yargılama sürecinin devamı sırasında yeni bir olağan genel kurulun icra edilmesi, eldeki davanın konusuz kalmasına sebebiyet vermez.

Bu itibarla mahkemece, asıl ve birleşen davalarda genel kurulun iptali talebi bakımından olumlu yahut olumsuz bir hüküm tesisi gerekirken, yanılığılı değerlendirme ile yazılı şekilde karar verilmesi isabetsizdir.

2-Sendikalar hukukunda tüzel kişiliğin sadece sendika genel merkezlerine ait olması ve sendika şubelerinin tüzel kişiliğinin bulunmaması sebebiyle, sendika şubelerine dava yöneltilmeyeceği ifade edilebilir ise de, şube genel kurulunun iptali

davaları söz konusu olduğunda konuya ihtiyatla yaklaşmakta zaruret bulunmaktadır.

Nitekim sendika şubelerinin anılan davada taraf olarak yer almaması, şubelerin haklarını yeterince savunamama sonucuna yol açabilmekte ve bu durum da 6100 sayılı Kanun'un 27 nci maddesinde ifade edilen hukuki dinlenilme hakkının ihlali neticesini doğurmaktadır. Şu halde, şube genel kurulunun iptali davalarında, sendika genel merkezi ile sendika şubesi arasında zorunlu dava arkadaşlığı bulunduğu ve davanın, sendika genel merkezi yanında ilgili sendika şubesine de yöneltilmesi gerektiği kabul edilmelidir. Nitekim yerleşik Yargıtay uygulaması da bu yöndedir.

Somut uyuşmazlıkta, asıl ve birleşen davalarda davacılar, davalı sendika ... Şubesinin 11/12/2016 tarihinde icra edilen şube genel kurulunun iptalini talep etmişlerdir.

Dava, sendika genel merkezine karşı açılmış ve mahkemece de, genel kurulunun iptali talep edilen sendika şubesine davanın yöneltilmesi sağlanmamıştır. Yukarıda ayrıntılı olarak izah edildiği üzere, şube genel kurulunun iptali davalarının sendika genel merkezi ile sendika ilgili şubesine yöneltilmesi gerekmektedir.

Bu itibarla, davacıya, davasını davalı sendika ... şubesine de yöneltmesi için süre verilmesi, daha sonra sendika şubesine dava dilekçesinin tebliği ile ilgili şubenin göstereceği deliller toplandıktan sonra işin esasının incelenmesi gerekirken, taraf teşkili sağlanmaksızın yazılı şekilde hüküm tesisi hatalıdır.

Anılan hususlar gözetilmeksizin, eksik inceleme sonucunda İlk Derece Mahkemesince yazılı şekilde hüküm tesisi ve bu karara karşı yapılan istinaf başvurularının esastan reddi kararı hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Sonuç:

Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA, İlk Derece Mahkemesi kararının yukarıda yazılı sebeplerden dolayı BOZULMASINA, dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, peşin alınan temyiz karar harcının istek halinde ilgililere iadesine, 21/10/2021 tarihinde oy birliği ile karar verildi.